

جمعية الصداقة الفنلندية العربية

1/2020

Arabikansojen ystävyysseura ry

KIRSTI HONKASALO

Birzeitin yliopiston opiskelijoita viettämässä koronalomaa oliivipuun alla vesipiippujen kera Ramallabin lähistöllä.

Trumpin Rauhansuunnitelma ja muut Lähi-idän ongelmat

AKYS-tiedote 1/2020
Arabikansojen ystävyysseura ry

akys.fi

Arabikansojen ystävyysseura ry
 c/o Ilona Junka, pj.
 Metsäpurontie 17 A 7
 00630 Helsinki

Päätoimittaja: Ilona Junka
 Taitto: Asmo Koste/Nastamuumio oy
 AKYSin logo: Kare Pohjavirta

Kirjoituksissa esiintyvät mielipiteet eivät ole
 Arabikansojen ystävyysseuran virallisia kantoja.

AKYSin hallitus

Ilona Junka, puheenjohtaja
 Marjatta Laiho, sihteeri
 Jäsenet: Kamal Aranki, Yehia El-Sayed, Johan Heino, Katja Henttonen, Sirkku Kivistö, Seppo Rinne
 Varajäsenet: Haitham Hanna, Anna Koskela, Haseeb Shehadeh, Riitta Suokas

AKYSin tukitilit

Libanonin palestiinalaispakolaiset:
 Kummilapsitili
 FI93 8000 1101 2300 02, viite 1009
 Päiväkotitili
 FI56 8000 1700 4747 46, viite 2008
 Kummivanhustili
 FI20 8146 9710 0461 36, viite 2011
 Syyriasta Libanoniin paenneiden tuki
 FI93 8000 1101 2300 02, viite 7744
 Länsiranta:
 Betlehem (ent.diabetes) tukitili
 FI95 8000 1300 9905 05, viite 3007
 Gaza-katastrofitili
 FI14 8000 2710 0992 26, viite 3214

Rahankeräyslavan myöntäjä: Poliisihallitus.
 Luvan saaja ja kerääjä: Arabikansojen ystävyysseura ry. Lupa RA/2018/1232 on voimassa 31.12.2020 asti. Toimeenpanoalue: koko Suomen alue Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Varat käytetään vähävaraisten palestiinalaisten tukemiseen Libanonissa, Länsirannalla ja Gazassa.

Arabikansojen ystävyysseuran jäsenmaksu on 25/10 euroa.
 Jäsenmaksutili
 FI97 8000 1201 6693 56, viite 70001

Electronic Intifada -nettilehden uutinen 31.3.2020:
Israel hyökkää Covidia vastaan taistelevien palestiinalaisten kimppuun

Israelin joukot takavarikoivat tiistaina illalla ruokapaketteja, joita oli määrä jakaa karanteeniin sijoitetuille perheille Sur Baherin kylässä Jerusalemin eteläpuolella.

Palestiinan tiedotusvälineiden mukaan miehitysjoukot hyökkäsivät kouluun, jossa ruokia paketoitiin, pidättivät neljä paikallisen hätäkomitean jäsentä ja takavarikoivat 300 ruokapakkausta.

Hyväntekeväiskeräystä ruokapakettien toimittamiseksi perheille olivat tukeneet Israelin puolella asuvat palestiinalaiset.

Hyväntekeväiskeräystä ruokapakettien toimittamiseksi perheille olivat tukeneet Israelin puolella asuvat palestiinalaiset.

YK:n UNRWA:n työntekijät Deir al-Balahissa Gazan alueella, valmistelevat 31.3. ruoka-annoksia toimitettavaksi palestiinalaispakolaisten perheille estäen näin ihmisten kerääntymisen jakelukeskuksiin ja COVID-19 pubkeamisen tibeään asutulla alueella.

AKYS-tiedote 1/2020

Ilona Junka: Koronavirus heikoimpien niskassa.....	3
Seppo Rinne: Askel eteen, kaksi taakse.....	4
Seppo Rinne: Trumpin "rauhansuunnitelma".....	6
Anna Koskela: #Visit Palestine.....	7
Ilona Junka: Kesämökin seinää purettaessa löytyi... ..	8
Kirsti Honkasalo: Koronapäiväkirja	9
Sirkku Kivistö: Turvallisuushavaintoja Libanonissa.....	12
Reetta Puuronen: Periksiantamattomuus palestiinalaisleirissä.....	14
Pertti Multanen: Lähi-itä imperialismin ja koronan puristuksessa.....	16
Seppo Rinne: Israelin politiikan pohjavirtoja.....	18
Kamal Aranki: Mjaddarah-resepti	20

Koronavirus heikoimpien niskassa

Koronavirusepidemia on käpertänyt ihmiset ja monet EU-valtiot omiin koloihinsa. Apua ei juuri heru haa-voittuville maille edes EU:n sisällä, saati pakolaisille ja sotien uhreille. Lähi-idässä syyrialaiset, jemeniläiset ja palestiinalaiset saavat selvitä miten taitavat.

Palestiinalaiset ovat sentään saaneet huomiota joiltakin järjestöiltä. Esimerkiksi yhdysvaltalainen lastensuojelujärjestö 'Defense for Children International – Palestine' on nostanut esiin ilman oikeudenkäyntiä vangitut lapset, joiden terveyttä uhkaa vankiloiden ahta-
aus, hygienian puute ja nyt vielä korona. Järjestö vaatii Israelia huolehtimaan vangitsemiensa palestiinalaisten terveydestä, mahdollisuudesta välttää korona ja erityisesti lapsivankien vapauttamista, jotta he eivät ahtaissa vankilaoiloissa altistuisi taudille.

Aliravitussa Gazassa tilanne on Länsirantaakin heikompi. Gazalaisnuorten kahden vuoden takainen yritys saada maailma huomaamaan Gazan toivoton tilanne on hautautunut muun maailman lähes täydellisen välinpitämättömyyden alle. Israel ei juuri päästä ulkomaalaisia Gazaan, ettei kukaan voi todistaa mitä Gazassa tapahtuu. Kansanedustaja **Anna Kontula** teki tammikuussa merkittävän teon osallistuessaan Gazaan yrittäneen aktivistiryhmän toimintaan. Vaikka Israelin sotilaat onnistuivat estämään heidän hankkeensa mennä Gazan piikkilanka-aitojen läpi, Anna Kontulan kirja 'Muuri, matkalla maailman suurimpaan vankilaan', tuo lukijan iholle sen hyttävän uhan, jonka alla gazalaiset elävät joka päivä.

YK:n taannoinen ennuste, jonka mukaan Gazasta tulee asuinkelvoton vuoteen 2020 mennessä, on tullut todeksi. Euroopan Palestiina-järjestöjen yhteistyöelin ECCP, jonka jäsen AKYSkin on, kääntyi huhtikuussa EU:n ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan **Joseph Borrellin** puoleen vaatien toimia Gazan puolesta. ECCP painotti sitä, että Gazan

lähes kahden miljoonan ihmisen tilanne on katastrofaalinen, sillä välineet koronaviruksen ehkäisyyn ja tehohoitoon ovat aivan liian vähäiset. YK:n mukaan lääketieteellisiä tarvikkeita on tarpeeseen nähden vain 40 %, sähkönjakelu riittämätöntä, ihmiset aliravittuja ja vain yksi kotitalous kymmenestä saa käyttöönsä turvallista vettä. Ihmisten on mahdotonta eristäytyä pandemia-uhalta. ECCP muistuttaa, että neljännen Geneven yleissopimuksen mukaan Israelilla miehitysvaltana on velvollisuus varmistaa siviiliväestön turvallisuus ja hyvinvointi valvonnassaan olevilla alueilla.

Mikään yllätys ei ole, että Israel ei vetoomuksista piittaa, eivätkä EU:n johtajatkaan taida, ikävä kyllä. Anna Kontula totesi kirjansa avajaistilaisuudessa, että sorrettujen kansojen oikeuksien toteutuminen vaatii aktivistien pitkäjänteisyyttä, mielenosoituksia, lehtikirjoituksia, vetoomuksia ja eduskunta-aloitteita. Anna Kontula totesi myös, että yksittäisten tekojen vaikutuksia ei kannata liikaa toivoa. "Sorrosta eroon pääseminen on monen vuosikymmenen mittainen projekti". Anna Kontula kertoi, että hänen äitinsäkin osallistui mielenosoituksiin palestiinalaisten oikeuksien puolesta.

*Iloa Junka
AKYS puheenjohtaja*

Askel eteen, kaksi taakse

Viime vuosina Israelin/Palestiinan tilanteen on nähty menevän palestiinalaisten kannalta vain huonompaan suuntaan. Tähän on syynä erityisesti Trumpin klaanin ohjailema Yhdysvaltain Lähi-idän politiikka, joka on suosinut yksipuolisesti Israelin ja Trumpin kiihkeimmän kannattajakunnan, kristillisten sionistien, tavoitteita siirtämällä suurlähetystö Jerusalemiin, tunnustamalla Jerusalem Israelin pääkaupungiksi, lakkaamalla pitämästä siirtokuntia laittomina ja rankaisemalla palestiinalaisia lopettamalla YK:n palestiinalaispakolaisia auttavan UNRWA:n rahoittaminen ja sulkemalla palestiinalaishallinnon ulkomaista suurlähetystöä vastaavan PLO:n toimiston Washingtonissa. Viimeisin isku oli palestiinalaisten päiden yli laadittu “rauhansuunnitelma”, joka toteutuessaan antaisi Israelille likipitäen kaiken, mitä se on halunnutkin.

Palestiinalaiset ovat vedonneet kansainväliseen yhteisöön suunnitelman hylkäämiseksi. Tästä Trump uhkaa palestiinalaisia lopunkin avun katkaisemisella. Israel, kuten aina, vierittää vastuun palestiinalaisille syyttämällä näitä siitä, että he käyttävät kansainvälisiä areenoita voidakseen välttää ryhtymistä suoriin kahdensiväisiin neuvotteluihin Israelin kanssa suunnitelman pohjalta.

Kansainvälinen rikostuomioistuin

Uutisverhon takana on kuitenkin tapahtunut muutakin. Israelia on yritetty saada Haagin kansainväliseen rikostuomioistuimeen (ICC) sotarikoksista jo 2010-luvun alussa, mutta se on onnistunut estämään oikeuskäsittelyn vakuuttamalla syyttäjät siitä, että ICC:llä ei ole toimivaltaa, koska Palestiina ei

ole valtio. Tuomioistuin on kuitenkin viiden viime vuoden aikana suorittanut esitutkintaa molemmilla puolilla tehdyistä sotarikoksista ja kansainvälisen lain vastaisista rikoksista.

Palestiinalaiset ja kansalaisjärjestöt ovat vetoomuksin ja mielenosoituksin yrittäneet saada vitkastelusta arvostelemaansa syyttäjää viemään asiaa eteenpäin. Viime vuoden lopulla syyttäjä on vihdoinkin esittänyt oikeusistuimelle virallisen tutkinnan aloittamista. Asia on nyt tuomariston käsittelyssä. On kuulunut myös skeptisiä ääniä, että Israelin ja erityisesti Yhdysvaltain raju painostus ja tuomarien pelottele pystyvät pysäyttämään prosessin. Israelissa asia huolestaa, mistä kertovat oikeistopoliitikkojen puheet ICC:stä modernin antisemitismin työpajana. Kyse on Israelin koko siirtokunta- ja miehityspoliitiikan laillisuudesta. Rohkaisevaa on se, että ICC:n pääsyyttäjä teki huhtikuun lopussa päätöksen, jonka mukaan ICC:llä on tuomiovalta Palestiinan alueella. Lopullisen, sitovan päätöksen prosessin aloittamisesta tekee ICC:n kolmijäseninen esitutkintakamari.

Laittomat siirtokunnat

Toinen nytkähdys eteenpäin on

KIRSTI HONKASALO

Tarkastuspiste Jerikon tiellä a-Za'ayem-kylän Jerusalemista erottavan muurin kohdalla. Palestiinalaiset joutuvat jonottamaan häkissä paperien tarkastusta, muiden passit tarkastetaan bussissa. Palestiinalaisista läpi pääsevät vain Itä-Jerusalemista asuvat, joilla on kulkulupa ja jotka liikkuvat ajoneuvolla.

YK:n lista laittomissa siirtokunnissa toimivista yrityksistä, jonka julkaisemista ihmisoikeusjärjestöt myös ovat odottaneet ja vaatineet vuodesta 2016 lähtien, jolloin YK:n ihmisoikeusneuvosto päätti tällaiset yritykset sisältävän tietokannan rakentamisesta. Tämän vuoden helmikuussa YK vihdoin julkaisi listan. Ihmisoikeusneuvosto asetti listalle joutumiseksi joukon ehtoja, joissa on kyse yrityksen toiminnan suhteesta siirtokuntien ja muurin rakentamiseen ja suojaamiseen, luonnonvarojen käyttöön, palestiinalaisten omaisuuden tuhoamiseen ja niin edelleen.

Ihmisoikeustoimisto arvioi ehdot täyttävät yritykset niille tehtyjen kyselyiden perusteella, ja tuloksena listalle päätyi 112 yritystä 188 tutkitun yrityksen joukosta. Listalta puuttuu – joko painostuksen tai kriteerien tulkinnan johdosta – ainakin toistaiseksi suuria yrityksiä, joiden ihmisoikeusjärjestöt

ovat raportoineet toimivan siirtokunnissa. Jatkossa on odotettavissa listalta pois pyrkivien ja sille lisättävien yritysten puolesta kovaa painostusta YK:ta kohtaan. Tästä huolimatta tietokanta on YK:n ensimmäinen merkittävä ja konkreettinen askel Israelin ja kansainvälisten yritysten saattamiseksi vastuuseen palestiinalaisten oikeuksien loukkaamisesta ja siitä hyötymisestä.

Eurooppalainen kansalaisaloite

Näiden lisäksi voidaan mainita eurooppalainen kansalaisaloite nimeltään ”Yleisen kauppapolitiikan yhdenmukaisuuden varmistaminen EU:n sopimusten ja kansainvälisen lain kanssa”. Jos aloite saa vähintään miljoona allekirjoittajaa vähintään seitsemässä EU-maassa, komission on ryhdyttävä selvittämään miehitettyjen alueiden, kuten Palestiinan Länsiran-

nan ja Länsi-Saharan, siirtokuntien kanssa käytävän kaupan lainmukaisuutta ja niistä tulevien tuotteiden tuonnin estämistä. Komissio on kuitenkin kieltäytynyt rekisteröimästä aloitetta sillä perusteella, että sen mukaan kyseessä ovat kolmatta maata koskevat sanktiot, jollaisiin sillä ei ole valtuuksia. Lakiasiantuntijoiden mukaan tästä ei kuitenkaan ole kyse, ja tästä syystä komissio haastetaan EU:n omassa tuomioistuimessa, jotta se sallisi aloitteen rekisteröinnin ja kansalaiset pääsisivät vaatimaan EU:lta sen omien velvoitteiden ja kansainvälisen lain noudattamista.

Opetus näistäkin saavutuksista on, että määrätietoisella kansalais-toiminnalla asioita voidaan vaikeusakin oloissa viedä eteenpäin ja, että ilman tällaista toimintaa mitään ei tapahdu ja häikäilemättömät valtanpitäjät saavat jatkaa laittomuuttaan rauhassa.

Trumpin “rauhansuunnitelma”

YK:n vuoden 1947 päätöksessä Palestiinan jaosta Jerusalemin määriteltiin kansainväliseksi YK:n hallinnoimaksi erillisalueeksi. Vuoden 1948 sodassa Israel valtasi Länsi-Jerusalemin, hylkäsi YK:n päätöksen ja julisti Jerusalemin “Israelin ikuiseksi pääkaupungiksi”. Palestiinalaiset ovat halunneet Itä-Jerusalemiä pääkaupungikseen. Trumpin suunnitelmassa jakamaton Jerusalem jää Israelin suvereeniksi pääkaupungiksi. Palestiinalaiset voisivat perustaa pääkaupunkinsa muurin itäpuolella sijaitsevaan Itä-Jerusalemin lähiöön.

Tempplivuori avattaisiin kaikkia uskontoja edustaville ihmisille. Muslimeista pääsisivät kuitenkin vain ne, jotka “tulevat rauhassa”. Pääsystä päättäisivät kaiketi Israelin viranomaiset.

Länsirannalla muuri ja Israelin kaikki siirtokunnat jäisivät paikoilleen. Ne ja niiden kulkuväylät pidettäisiin erillään palestiinalaisille jäävistä alueista, jotka koostuvat siirtokuntien ja niiden käytössä olevien väylien toisistaan eristämistä

enklaveista. Nämä olisivat yhteydessä toisiinsa teiden, tunneleiden ja siltojen välityksellä. Koko Jordan-joen laakso jäisi Israelille, niin että “Palestiinan valtiolla” ei olisi yhteistä rajaa Jordanian eikä minäkään muunkaan maan kanssa vaan se olisi kokonaan Israelin ympäröimä. Gaza yhdistettäisiin muihin Länsirannan palestiinalaisalueisiin tunnelilla tai tiellä. Israel kontrolloisi palestiinalaisalueita yhdistäviä teitä, koko alueen ilmatilaa ja tietä ulos Jordaniaan.

Jordan-joen laaksossa jäljellä olevat palestiinalaiset voisivat jatkaa maidensa viljelyä, mutta vain Israelin myöntämien lupien varassa. Korvauksena Länsirannalla menettämistään alueista palestiinalaiset voisivat saada Israelista kaksi aluetta etelästä Negevin autiomaasta sekä mahdollisesti pieniä arabiemistöisiä kaistaileita pohjoisesta.

Muulla asuvia palestiinalaispakolaisia voisi palata vain Palestiinan valtion alueelle. UNRWA ja pakolaisleireillä asuvien pakolaisstatus lakkautettaisiin. Israelin vankiloissa

olevat vangit suurimmaksi osaksi vapautettaisiin ja heistä, myös Israelin kansalaisista, tulisi Palestiinan kansalaisia.

Israel voisi tunkeutua Palestiinan valtioon milloin tahansa kansallisen turvallisuuden ollessa uhattuna sekä tuhota kaikki varustukset, joita voidaan käyttää aseiden valmistukseen tai muihin kiellettyihin tarkoituksiin.

Tarvittava infrastruktuuri ja palestiinalaisten talouden nostaminen jaloilleen rahoitettaisiin 50 miljardin dollarin investointirahastosta, jonka rahoittaisivat pääosin arabimaat ja yksityiset investoijat. Suunnitelman toteutumisen ehtona on joukko ehtoja, kuten palestiinalaisten täydellinen demilitarisointi, vihaan ja vastakkaisasetteluun kiihottavan opetuksen lopettaminen ja kaikista Israelin vastaisista syyteistä luopuminen kansainvälisessä rikostuomioistuimessa ja Interpolissa.

Seppo Rinne

#VisitPalestine

Tätä kirjoittaessani on maaliskuun loppu. Jos kaikki olisi mennyt suunnitelmien mukaan, olisin kirjoittamassa tätä tekstiä kotini sijasta Länsirannalla. Olin ilmoittautunut Palestiinan maratonin juoksemaan täyden matkan, ja samalla reissulla olisin käynyt tervehtimässä tuttaviani ja tutustumassa mm. urheilu- ja luontomatkailumahdollisuuksiin, joita Länsirannalta löytyy.

Tein ensimmäisen matkani Palestiinaan viime vuoden lopulla. Kertoessani tutuilleni minne olen matkustamassa, monet ihmetellen puhuivat terroristeista ja rakketti-iskuista ja kyselivät, kuinka oikein uskallan matkustaa Palestiinaan. Harva otti puheeksi Israelin miehitystä ja ihmisoikeusrikkomuksia. Konflikti on jatkunut pitkään, joten voisi olettaa, että siitä on vähänkään uutisia seuraavilla jonkinlainen käsitys. Toisaalta alueen konfliktista on tullut uutisissa niin arkipäiväinen asia, ettei siihen ja sen taustoihin välttämättä herää kiinnostusta. Valtamedian uutisissa ei juuri pureuduta siihen, kuinka miehitys näkyy jokapäiväisessä elämässä, saati osapuolten voimankäytön välisiin mittasuhteisiin. Palestiinalaisten suorittamista väkivallanteoista kerrotaan, mutta niihin johtaneista syistä ja vuo-

sikymmeniä jatkuneesta absurdista sorrosta ei mainita.

Palestiinaa koskevat uutiset ovat usein negatiivisia ja käsittelevät rasikaita aiheita. Monet uutisjutut Suomen mediassa käsittelevät ongelmia Israelin kannalta, kun taas Palestiina-sanaan liitetään terrorismi-iskuja ja kuvia polttopulloja ja kiviä heittelevistä nuorista miehistä. Toisaalta palestiinalaismedia helposti esittää itsensä kärsijän ja marttyyrin roolissa ja esimerkiksi veriset ruu- miit, ihmisten kaltoinkohtelu ja pahoinpitelyt ovat toki raakaa todellisuutta ja ansaitsevat saada palstatilaa. Palestiina on kuitenkin paljon muutakin kuin uutiskuvien kärsimystä ja tuhoa.

Anna Koskela.

Palestiina on avulialta ja ystävällisiä ihmisiä, yhteenkuuluvuutta ja vahvaa identiteettiä sekä kaunista luontoa ja historiaa, ruokakulttuurista puhumattakaan. Näistä asioista harvemmin kerrotaan Palestiinasta puhuttaessa, mutta niiden esiintuominen olisi tärkeää. Palestiina ei ehkä ole helpoin tai houkuttelevin matkakohde, mutta se on maa, joka täytyy kokea ja nähdä omin silmin.

Olisikin tärkeää korostaa Palestiinaan matkustamisen hyviä puolia. Maahan saapuvat turistit tuovat toki suoraa taloudellista hyötyä. Turistien kautta on myös mahdollisuus levittää sanomaa koko miehitystilanteen järjettömydestä. Omin silmin näkeminen ja kokeminen on huomattavasti merkityksellisempää kuin uutisten ja lehtijuttujen lukeminen. Mitä enemmän turisteja matkustaa maahan, sitä enemmän on mahdollisuuksia muuttaa ihmisten käsityksiä palestiinalaisista sekä osoittaa käytännössä ulkomaalaisille, kuinka itseään demokratiaksi mainostava Israel sortaa palestiinalaisväestöä muurin toisella puolella.

*Anna Koskela
Kirjoittaja on AKYSin
Y-sukupolven aktiivi*

Kesämökin seinää purettaessa löytyi...

Vanhan kesämökin seinän täytteenä oli Helsingin Sanomia. 17.8.1938 lehti uutisoi näin:

20 MILJ. MARKAN PIIKKILANKA-AITA.

Palestinan ja Libanonin raja suljettu.

Jerusalem 16.8. (STT) Palestinan ja Libanonin välinen piikkilanka-aitavarustus, jonka tarkoituksena on estää arabialaisia sissijoukkoja pääsemästä rajan yli, on nyt suurin piirtein saatu valmiiksi. Kustannukset nousevat yli 20 miljoonan markan. Sitä rakentamassa on ollut yli 1 000 työläistä kolme kuukautta.

Jerusalem arabilaisessa kaupunginosassa tavattiin tänään jälleen eräs arabialainen ammuttuna. Akkon lähistöllä ajoi sotilasauto tänään miinaan. Räjähdyksessä sai muuan englantilainen upseeri surmansa ja kaksi sotamiestä haavoittui.

Sen johdosta, että eräs englantilainen upseeri on ammuttu Betlehemin lähistöllä, on 35 erään siellä asuvan beduiinheimon jäsentä vangittu.

mon jäsentä vangittu.

Meno oli raakaa jo silloinkin ja tuomioidenkin epäoikeudenmukaisuus näyttää ilmeiseltä. Kun englantilainen upseeri on ammuttu, vangitaan 35 lähellä asuvaa be-

duiinia. Artikkelissa ei ole mitään mainintaa, oliko näiden beduiinien syyllisyydestä näyttöä.

Ilona Junka

Koronapäiväkirja

- kun kaikki muuttui päivässä

Olen ehtinyt olla viisi päivää Palestiinassa, kun koko tulevan kuukauden suunnitelmani sortuu. Olen viettänyt antoisia päiviä Itä-Jerusalemissa ja juuri saapunut Hebroniiin, kun kuulen uutisen: Betlehemissä on todettu seitsemän koronatartuntaa, jotka ovat lähtöisin kreikkalaisilta turisteilta. Koko kaupunki ympäristöineen on suljettu eikä ulkomaalaisia enää päästetä maahan.

Kun matkasin Palestiinaan helmikuun lopussa, siellä ei vielä ollut yhtään koronatartuntaa, ja Israelissa kuten Suomessakin vasta muutamia. Olin tullut maahan hyvissä ajoin osallistuakseni jo perinteiseen Palestiinan maraton -tapahtumaan, ehtiäkseni tavata paikallisia ystäviäni ja lisäksi toimia pari viikkoa kansainvälisen solidaarisuusliikkeen ISM:n Palestiina-osaston aktivistiryhmässä. Ylioptimistisenä päätän katsoa, mitä tuleman pitää.

5.3.

Lähden tutustumaan vuonna 1950 perustettuun Al Aroub pakolaisleiriin. Sen sisäänkäynnin edessä seisoo Israelin vartiotorni ja portin pielessä pönöttävät israelilaisotilaat aseet olalla. Lapset ja nuoret pääsevät juuri koulusta ja iloinen pälpätys täyttää leirin pääkadun. Mutta mikään ei ole kuten ennen: pälpätys muuttuu kohta corona-huudoiksi ja kaikki osoittelevat minua. Tästä lähtien jokaisen ulkomaalaisen nimi on Corona.

Kohta poikajoukot säntäävät juoksuun, eivät minua pakoon, vaan kohti seuraavaa katua. Minä tietysti lähdän katsomaan ja näen kivenmurikoiden sinkoilevan poikien käsistä kulman taakse. Sieltä juoksee kolme sotilasta poikia kohti täydessä varustuksessa pääläesta varpasiin ja kumiluodit pongah-

televat heidän pyssyistään pitkin katuja. Daavid ja Goljat -ottelu ei kestä kauan, kun katuun sähähtää kyynelkaasukranaatti, jonka katku on monin verroin tukahduttavampi kuin olin kuvitellut. Nyt ymmärrän, että pikkulapset voivat siihen jopa kuolla.

7.3.

Majataloa ja Hope Center -kansalaisjärjestöä pyörittävä Ayman on epätoivon partaalla: naapurit uhkailevat häntä, koska hän majoittaa ulkomaalaisia 'tartuttajia'. Kaikki majoitusliikkeet on määrätty suljettavaksi heti, samoin turistikohteet, oppilaitokset, tapahtuma- ja koontumispaikat. Minun ja ranskalaispariskunnan on lähdettävä. Israelin siirtokuntalaisten bussi veisi meidät Jerusalemiin. Mutta minähän en Israeliin palaisi! Matkustaisin suoraan Ramallahiin, solidaarisuusjärjestön asuntoon.

Moskeijoiden rukouksutsuja joudutaan nyt noudattamaan kodeissa. Nablusin moskeija on autio jo ennen täydellistä sulkua.

Vedän laukkuani pitkin Hebronin vanhankaupungin muhkuraisia kujia, yritän kartella ihmisiä, mutta se on virhe: syrjäkujalla pikkupojat huomaavat minut ja alkavat heitellä kiviä selkääni – pelkurit! Onneksi ovat sen verran pieniä pojat ja kivet, että saan vain vähäisen kolkun käteeni. Ramallahissa tunnelma on paljon leppoisampi, vaikkakin vilkas. Pääsen asumaan tilavaan kämppään palestiinalaisen Dianan ja ranskalaisen Clementin kanssa.

8.3.

Aktivismikin on peruttu. Olen siis tullut tänne ihan turhaan. Tai mistä sitä tietää... pidän yllä optimismia.

Lähdemme katsomaan kahta tuhattua kotia Ramallahin liepeillä - Miten ne voivat palestiinalaishallinnon pääkaupunkiin tulla taloja tuhoamaan? ihmettelen. ”No kun Israel voi helvetti soikoon tehdä ihan mitä lystää”, Diana sanoo.

Näiden asuntojen omistajat kuuluvat järjestöihin, jotka vastustavat Israelin miehitystä. Heidät on vangittu, muut perheenjäsenet pakotettu muuttamaan muualle ja kodit käyty hajottamassa. Ensimmäinen koti on kerrostalossa. Naapuri

Ruokaa saa valmistaa ulkona myytäväksi, mutta kauppa käy huonosti, sanoo salafelin paistaja Ramallahissa.

KIRSTI HONKASALO

Hebronin vanhankaupungin basaarialueella on jouduttu koronan takia sulkemaan loputkin kaupat. Useimmat ovat sulkenet jo aiemmin, koska Israelin säätämät liikkumisrajoitukset ovat huomattavasti heikentäneet kaupunkäyntiä.

kertoo, että Israelin sotilaat olivat rynnänneet taloon keskellä yötä, hajottaneet ensin heidän ovensa, tunkeutuneet aseineen makuuhuoneeseen, jossa hänen aikuinen poikansa nukkui pikku tyttärensä kanssa, ja sitten menneet vastapäiseen asuntoon riehumaan. Ulkopuolisten pääsyn paikalle estivät viisi kuorma-autoa, jotka tukkivat kadut joka suuntaan.

Toinen tuhattu koti on ollut omakotitalo, joka on pantu palasiksi puskutraktorilla. Naapurit eivät asu ihan vieressä eivätkä he olleet nähneet mitään. Tihutyöt tehdään useimmiten yöllä, jotta niitä olisi vaikeampi päästä todistamaan. Puskutraktorin eteen ei kyllä ole suositeltavaa asettua. Useampia vuosia sitten, kun aktivistijoukko oli protestoinut talon hajottamista vastaan, israelilainen puskutraktorin kuljettaja tappoi ISM:n aktivistin, nuoren yhdysvaltalaisnaisen, ajamalla hänen ylitseen eikä saanut

siitä mitään rangaistusta.

15.3.

Turhaukset, kun ei pääse osallistumaan mihinkään. Täällä se tuntuu hätävarjelun liioittelulta: koronartunnat eivät ole Betlehemin alueelta päässeet leviämään ja koko maassa on ilmennyt vain yksi tartunta muualla, rajakaupunki Tulkaremissa, jonne se on tullut Israelista. Israel on kieltänyt kansalaisiaan olemasta tekemisissä palestiinalaisten kanssa koronauhan takia, vaikka Israelissa on lähes kymmenen kertaa enemmän tartuntoja. Kielto ei näytä koskevan Israelin siirtokuntalaisia, jotka käyvät jatkuvasti palestiinalaiskylien asukkaiden kimppeun. Viime yönä he rikkoivat Huwwaran kylässä Nablusin lähellä autoja ja turmelivat rakennuksia. Minä voin vain käyskennellä pitkin Ramallahin kaupunkeja ja kotona seurata ikkunasta

viereisen moskeijan rakennustöitä.

17.3.

Otsikko: ”Israel rakennuttaa uusia teitä ja lisää muureja”

Mitäpä parempaa tekemistä Israelilla näinä korona-aikoina olisi kuin rakentaa uusia teitä ja laittomia siirtokuntia Palestiinaan ja erottaa ne muurilla palestiinalaisista. Silti Israelissa käy lähes 60.000 palestiinalaista päivittäin töissä, eniten rakennuksilla. - Kohtalon ivaa? Samalla Netanjahu käyttää tilannetta hyväkseen ja puuhaa siirtokuntien liittämistä Israeliin.

22.3.

Tänään alkoi täysiaikainen ulkonaliikkumiskielto. Kaikki muut liikkeet suljetaan, paitsi elintarvikekaupat ja apteekit. Alan tehdä vähän pitempiä ruokaostolenkkejä. On hauska käydä pikkukaupoissa, joissa ei ole ketään, myyjäkin ulkona. Muuten ulkona on pääasiassa lampaita.

Kävelin kahdeksan kilometrin lenkin, laaksoa ja kukkulaa. Minut pysäytti oliivipuiden alla istuva perhe, ojenteli kahvimukia. Sellaisia nämä ovat. Mies sanoi ylipäätään, että hänen vaimonsa puhuu englantia. Siinä sitten vähän rupateltiin.

26.3.

Suunnistin kolmanteen kolkkaan Ramallahissa. Kun etsin sopivaa reittiä, kartta näytti uskomattomia kiertoteitä. Ja selvisihän se miksi: joka paikassa, kaupunkien ja kylien edessä, sivulla, takana parhaimmilla, vehmaimmilla kukkuloilla on Israelin laitton siirtokunta, jonka läpi tai vieritse kulku on estetty. Kun etsin pääsyä luontoon, jouduin kaatopaikalle. Kaikki roina heitetään rinteiltä alas. Jätehuolto ei ole ajan tasalla.

Aloin miettiä: eihän palestiinalaisilla edes ole luontoa! Näinä aikoina voi nähdä perheitä tai kaveriporukoita retkellä jossain oliivipuupenkereillä. Kaiken muun Israel on varastanut: n. 60 % jo

miehitetystä alueesta. Mietin olenko nähnyt Palestiinassa edes yhtään puistoa? Joku raamatunhistoriallinen pikku puutarha piileksii jossain. Oma kunnan piha on harvinaisuus. On pakko rakentaa tiiviisti, kun maat on viety ja siirtokuntalaiset käyvät tuhoamassa kylälaisten oliivi- ja appelsiinitarhat. Sitä Israel haluaa: että palestiinalaiset pakkautuisivat muutamaan ghettoon.

Nyt ulkonaliikkumiskielton aikana ihmiset istuvat parvekkeilla tai portailla, pojat potkivat palloa kadulla, pikkulapset pyöriivät parkkipaikoilla.

5.4.

Löydän vihdoin lennon Helsinkiin, samalle illalle. Mikään muu julkinen liikenne ei kulje paitsi taksi. Israelissa siihen pääsee vain hengityssuojainta ja käsineitä käyttäen, yksi asiakas per auto. Lentokentillä ei ole tungoksia.

Kirsti Honkasalo

KIRSTI HONKASALO

KIRSTI HONKASALO

Israel on kieltänyt kansalaisiaan olemasta tekemisissä palestiinalaisten kanssa, mutta se ei estä israelilaisten tubotöitä. Koronaa tai ei, kotien hajottamiset, ihmisten pidättämiset ja omaisuuden tarvelemiset Länsirannalla jatkuvat, enimmäkseen pimeän aikaan.

Turvallisuushavainnot Libanonissa

Millaista siellä nyt on? kyselivät tutut Arabikansojen ystävyysseuran ja Psykologien Sosiaalinen Vastuu ry:n helmikuisen hankematkan jälkeen. Suomessakin on saatu tietää mielenosoituksista, katusuluista, sähkökatkoista, Libanonin punnan heikkenemistä, käteisen puutteesta ostoksia varten. Pankit antoivat ensin nostaa palkasta 80 %, mutta sitten aina vain vähemmän, helmikuussa vain 40 %. Hankematalla uutta hanketta suunnittelemassa olleet Miranda Koskinen, Kaarle Lagerstam ja Sirkku Kivistö näkivät omin silmin vain tavallista, ruuhkaista elämänmenoa, vaikka Syyrian sota ja vihollisuus Israelin kanssa puristavat Libanonia. ”Syyrialaistaisten pakolaisten tilanne näytti kansanryhmistä heikoimmalta ja heidän riskinsä joutua väkivallan tai muun hyväksikäytön uhreiksi suurimmalta”, Kaarle Lagerstam kertoo havainnoistaan.

Lokakuusta 2019 lähtien libanonilaiset ovat puristaneet maansa hallitsijoita rajuissa mielenosoituksissa. Kyse on siis libanonilaisen

yhteiskunnan käymistilasta. Palestiinalaiset elävät omissa puristuksissaan pakolaisleireissä. Vaatimattomienkin töiden menetyksien

päivittäisten tarpeiden huima kallistuminen iskee köyhyiden päihin syvemmmälle palestiinalaisyhteisöön.

Käynnin aikana näki vain harvan mielenosoituksen. Mutta on mahdollista, että väkivaltaiset mielenosoitukset sekä niiden väkivaltaisen tukahduttaminen alkavat uudestaan koska tahansa. ”Mitä ihmettä se sellainen mielen osoittaminen on, että tavalliset ihmiset särkevät toistensa tavaroita ja asuntoja, lyövät ikkunoita rikki”, ihmetteli Shatilan keskuksen johtaja **Jamile Shehadeh** Beirutin katujen tapahtumia. Summittainen protestointi heikentää turvallisuutta, ei lisää sitä.

Palestiinalaisten turvallisuus ja ihmisoikeudet

Inhimillisen turvallisuuden käsitteen mukaan turvallisuus ei ole vain valtioiden välistä asevaraista turvaa, vaan se on vapautta perusturvattomuudesta ja ihmisoikeuksien loukkauksista.

”Lähtökobtaisesti voisi ajatella, et-

tä Libanonissa asuvien palestiinalaisten kohdalla mitkään ihmisoikeudet eivät toteudu, eikä niitä Libanonin taholta edes yritetä toteuttaa. Myös koko Libanonin yhteiskunnan poliittinen ja taloudellinen rakenne ylläpitää palestiinalaisten sortoa”, tiivistää **Miranda Koskinen** ajatuksiaan. Tavallisten libanonilaisten keskuudessa on ystävällisyyttä ja piittaamattomuutta raja-aidoista. ”Mutta myös syyrialaisien pakolaisten suuri määrä bankaloittaa tilannetta entisestään ja yhä suurempi määrä pakolaisia taistelee samoista resursseista ja tilasta”, jatkaa Miranda Koskinen.

Kaarle Lagerstamin havaintojen mukaan ihmiset kokivat, että todellista muutosta kansalaisten vaatimiin asioihin ei ollut saatu. Tämä heijastui toivottomuutena, jonka eräänä muotona oli monien koulutettujen kansalaisten pyrkimys muuttaa ulkomaille. Miranda Koskisen mukaan surullisinta on näköalattomuus ja etenemisen mahdollisuus ja se, että palestiinalaiset ovat jatkuvassa ”välitilassa”. He eivät voi palata kotiin, eivät pois-

SIRKKU KIVISTÖ

Beit Atfal Assumoud -järjestö huolehtii lasten kulttuurisista oikeuksista ja kannustaa kaikkia lapsia harrastustoimintaan. Laulubarjoitukset Sbatilan toimintakeskuksessa.

tua Libanonista, eivätkä myöskään edetä libanonilaisessa yhteiskunnassa, sillä he eivät saa pakolaistusta saati kansalaisuutta.

Turvallisuuden sosiaalinen ulottuvuus on sosiaalityön kannalta ensisijainen. AKYS järjesti joulukuusta helmikuuhun ruokaturvakampanjan, jonka tuotto on annettu Beit Atfal Assumoud -yhteistyöjärjestön päiväkotiin Nahr

el-Baredin leirissä. Kummirahat kummilapsille ja -vanhuksille on viety matkalaisten mukana käteisenä, että sosiaalityöntekijät voivat jalkaa avustuksen perheille.

Aliravitsemusta on ollut aikaisemminkin köyhimmässä palestiinalaisissa ja libanonilaisissa perheissä.

Mutta nyt nälän piiri on laajenemassa.

”Kaikesta huolimatta ulkopuolista tärkkäilijää ihmetyttää palestiinalaisten yhteisöllisyys, toiveikkuus ja luottamus. He ovat luoneet elämän aineksia hyvin vaatimattomista osista. Heidän pakotettu sopeutuvaisuutensa ei saisi kuitenkaan hämätä meitä, vaan tilanne on kuitenkin jatkuvasti turvaton, sortava sekä ihmiset joutuvat elämään epäinhimillisissä oloissa. Meidän tulisi tietää tämä ja tehdä oma osuutemme ihmisoikeuksien toteutumiseksi Libanonissa”, pohtii Miranda.

Sirkku Kivistö

SIRKKU KIVISTÖ

Avain kotiin. Avain on symboli paluulle Palestiinaan, johon YK:n päätöslauselma 194/1948 oikeuttaa..

Periksiantamattomuus palestiinalaisleireissä

PSV:n kumppanuusjärjestössä, Beit Atfal Assumoudissa (BAS) tehdään sinnikkäästi työtä pakolaisleirien lasten hyväksi. Yksi keskeinen tukimuoto on perheneuvopalveluiden tarjoaminen.

Haastattelin työhyvinvoinnin alan kollegani **Anna Tienhaaran** kanssa perheneuvoloiden sosiaalityöntekijöitä ja tapasimme tukea saavia perheitä. Kohtaamiset olivat silmiä avaavia.

Perhe on turvaverkko

Palestiinalaisten asema Libanonissa on heikko, sillä heiltä puuttuvat kansalaisoikeudet. Lainsäädäntö rajaa heidät pois julkisten palveluiden piiristä ja työllistymismahdollisuudet leirin ulkopuolella ovat marginaaliset. Kun yhteiskunnan huolenpito puuttuu, on vastoinkäymisten kohdatessa nojattava

perheen ja suvun tukeen.

Vierailimme kodissa, jossa puolisonsa menettänyt nainen asui yhdeksänvuotiaan poikansa ja sisarensa kanssa. Ovella hän otti meidät lämpimästi hymyillen vastaan, mutta nosti käden suun eteen hiljaisuuden merkiksi. Naisen takana joku nukkui sohvalla peittokasan alla.

Siirryimme toiseen huoneeseen juttelemaan ja kävi ilmi, että sohvalla maannut henkilö oli naisen sisko, joka kärsi vakavista mielen-terveyden ongelmista. Sosiaalityöntekijä kertoi tilanteen olleen pitkään hyvin vaikea sisaren arvaamattoman käyttäytymisen vuoksi. Hän oli kärsinyt psykoosista ja harhaisena ollut myös väkivaltainen perheen poikaa kohtaan. Pojan äiti oli epätoivoinen, sillä ei voinut jättää sisarta ja poikaansa hetkeksiäkään kahden kesken, mutta kukaan

muu ei huolehtisi sairaasta siskosta, ellei hän.

Onneksi sisko oli vastikään päässyt maksutta psykiatrin vastaanotolle ja aloittanut lääkityksen, jonka myötä harhat olivat loppuneet. Perhe oli ymmärrettävästi helpotunut, mutta omaa kurkkuaani avun sattumanvaraisuus kuristi. Mitä jos psykiatrikäynti ei olisi järjestynyt? Entä kuinka käy niiden yksinelävien, joiden psyyyke järkkyy?

Toivo paremmasta, huoli tulevasta

Palestiinalaisilla on mahdollisuus käydä maksutta koulua lukion loppuun saakka ja jatkaa yliopistoon, mikäli rahoitus järjestyy. Käytännössä korkeakouluopintoihin päätyvät vain harvat, sillä Libanonin lainsäädäntö kieltää palestiinalaisilta useissa ammateissa toimimisen

leirien ulkopuolella.

Nuorilla on siis mahdollisuus kouluttautua, mutta lääkärin tai insinöörin koulutuksen saanut palestiinalainen ei voi harjoittaa ammatiaan. Oman ja perheen elämäntilanteen parantaminen koulutuksen ja työn avulla on tehty lähes mahdolliseksi. Tällä tavoin syrjivillä rakenteilla luodaan umpikujia, joista ei mennä läpi omilla valinnoilla, taidolla tai ahkeruudella.

Osa onkin luopunut toivosta, mutta yllättävän moni ei. On hämentävää, kuinka epäinhimillisten olosuhteiden keskellä, vuosikausia kestäneessä väliaikaisuudessa voi

tavata ihmisiä, jotka jaksavat uskoa parempaan huomiseen. Kuten nuorten parissa työskentelevät henkilöt, jotka etsivät aktiivisesti aloja, joille työllistyminen olisi mahdollista ja kouluttautuminen kannattavaa. Koodaus, it-ala, sairaanhoito... tilaisuuksia onnistumiselle haarukoidaan laaja-alaisesti ja toivon pilkahduksiin tartutaan tiukasti.

Myös haastateltavien sosiaalityöntekijöiden sitoutuneisuus perheiden auttamiseen herätti kunnioitusta. Etenkin, kun suurin osa heistä elää leireissä myös itse. Köyhyyden ja vähäisten vaihtoehtojen

keskellä he etsivät sinnikkäästi ratkaisuja ja sopeutumiskeinoja. Kulkevat rinnalla ja jakavat monilta osin saman todellisuuden kuin autettavat perheet.

Hiljaiseksi vetää.

*Reetta Puuronen
työterveyspsykologi*

Kirjoitus on julkaistu AKYSin järjestämään tutustumis- ja opintomatkaan syksyllä 2019 osallistuneiden kokemuksista kertovassa vihkosessa ”Pakolaisten matkassa.”

SIRKKU KIVISTÖ

Palestiinan Punaisen Puolikuun sairaalan toiminta loppui vuonna 1982 Sabran Sbatilan palestiinalaisleirien verilöylyn jälkeen. Kodittomat ihmiset valtasivat Gazan sairaalana tunnetun rakennuksen asuinpaikakseen.

Lähi-itä imperialismin ja koronan puristuksessa

Kevät ja kesä 2020 on muodostumassa lähes kaikkialla eteläisellä pallonpuoliskolla, mutta erityisesti sotien runtelemassa Lähi-idässä historiallisestikin äärimmäisen raskaaksi ajaksi. Tuhoavat sodat jatkuvat niin Syyriassa, Libyassa kuin Jemenissäkin. Näkymätön vihollinen, Covid-19, leviittäytyy alueelle kuten ilmestyskirjan ratsastajat muinaisina aikoina.

Jemeniä on kuvattu tähän saakka pahimmaksi 2000-luvun inhimilliseksi katastrofiksi. Tämä julma sota, jonka ovat mahdollistaneet Saudi-Arabian öljymiljardit ja niin USA:n kuin mm. Englannin jatkuvat asetoimitukset saudeille aiheuttaa siviiliväestölle sanoin kuvaamatonta kärsimystä. Tämä sota ei kuitenkaan juuri näy mediassa. Ei ainakaan nyt kun korona-virus täyttää lehtien sivut ja sähköisen median uutiset.

En voi olla muistelematta käyntiäni yli 30 vuotta sitten silloisessa Etelä-Jemenissä, joka tuolloin oli nimeltään Jemenin kansandemokraattinen tasavalta. Muistan erityisesti ne kouluun kiiruhtavien tyttöjen ja poikien ryhmät yhteinäisissä koulupuvuissaan, jotka kiiruhtivat pulpetteihinsa ja saamaan oppia maansa paremman tulevaisuuden rakentajina. Samaan aikaan maassa uhkavana pilvenä taivaalla roikkui Saudi-Arabian hyökkäysuhka. Eli eipä täälläkään juuri ”uutta auringon alla”.

Libya on tietysti toinen tosi surullinen tapaus. Liikkuessani myös tässä maassa kolmisen vuosikymmentä sitten oli helppo huomata, että silloinen Libya oli pohjoisafrikkalainen hyvinvointivaltio. Silloinen Jamaharrija (Massojen valtio) tarjosi väestölleen mm. monia niitä terveydenhoitopalveluja, joita nyt koronakriisin aikana tuntuu puuttuvan jopa ”maailman johtavasta suurvallasta” USA:sta.

Libya ja suuri osa sen rakentamasta infrastruktuurista, eli toimivan yhteiskunnan rakenteelle tarvittavaa koneistoa, tuhottiin pommituksissa ja ”humanitaarisissa operaatioissa”, joissa muutamat johtavat eurooppalaiset vallat olivat innolla mukana. Tulee väistämättä mieleen psykiatrin, kirjailijan ja

kolmannen maailman filosofin, **Frantz Fanonin**, kirjassaan Sorron yöstä (WSOY, Porvoo 1970) esittämä arvio myös Euroopasta.

Fanon kirjoitti: ”*Kysymys on siitä, että kolmannen maailman on aloitettava ihmisen historia alusta Sen on otettava huomioon Euroopan kannattamat joskus ihailtavat teesit mutta samalla myös Euroopan rikokset, joista inhottavin on ihmiseen itseensä kobdistunut rikos...*” Lähi-idässä nämä Fanonin huomioimat rikokset jatkuvat joka päivä.

Libya on tänään paitsi epätoivoisten Saharan eteläpuolisista Afrikan maista virtaavien ja Eurooppaan suuntaavien pakolaisten läpikulkumaa, niin myöskin raastavan sisällissodan (tai eri ulkoisten valtojen tukeman valtakamppailun) näyttämö. Muutaman vuosikymmenen takaisesta hyvinvointivaltiosta on jäljellä ”savuavat rauniot”.

Palestiinan ja palestiinalaisten tragedia asutuskolonialismin paineessa syvenee jatkuvasti. USA:n Lähi-idän politiikkaa ohjaavan presidentti **Donald Trumpin** väyven **Jared Kushnerin** liitto sionismin oikeistolaisimpien voimien kanssa unohtaa täysin palestiinalaiset. Jos joku sattui näkemään tilaisuuden, jossa Trump ja hänen hallintonsa ja Israelin tuolloinen (ja ehkä tulevakin) pääministeri **Benja-**

min Netanjahu esittelivät uuden ”Lähi-idän rauhansuunnitelman”, ei ollut vaikea nähdä kuinka syvästi tyytyväisiä tilaisuudessa mukana olleet olivat, kun lopultakin oli saatu aikaan suunnitelma jossa palestiinalaiset oli täysin unohdettu. Suurin häpeä on se, että tällaista paperia kutsutaan ”rauhansuunnitelmaksi”.

Tällä menettelyllä Yhdysvallat osoitti, että sen on mahdotonta ainakaan nykyisen ulkopoliittisen johdon aikana toimia uskottavana välittäjänä missään Palestiinan tilanteen rauhoittamiseen, ratkaisemisesta puhumattakaan, jatkossakaan jäljestettävässä diplomaattisessa yrityksessä. Juuri nyt maailma näyttää olevan sen verran sekavassa tilassa, että tilaa Lähi-idän rauhahan etsimiselle ei tunnu olevan. Se ei kuitenkaan tee tyhjäksi sitä, että Palestiinan tilanteen ratkaiseminen on jatkossakin keskeinen edellytys koko Lähi-idän alueen rauhoittamiselle.

Pahimpana ja Lähi-idässä pisimpään jatkuneena sotana on tietysti Syyrian sota. Tämä konflikti, joka alusta lähtien oli alueellinen valtakamppailu, on kuluneen yli yhdeksän vuoden aikana muuttanut moneneen kertaan muotoaan ja kasvanut sekä suurvaltakonfliktiksi, että luonteeltaan vaikkapa Yhdistyneitten Kansakuntien, YK:n, kautta jopa globaaliksi yhteenotoksi. Tuskin on sellaista sotatarvikkeiden valmistajaa, jonka ”tuotteita” ei näiden vuosien aikana olisi virrannut Syyrian maaperälle. Edelleenkin lähes viikottain löydetään kätkeytyä asevarastoja, jotka ovat kuuluneet joko ISIS:ille tai sadoille muille islamistisille Syyrian konfliktiin osallistuneille ryhmille.

Syyriassa aivan liian kauan valloillaan riehunut sota on tuhonnut niin valtavan määrän kaikenlaista infrastruktuuria, että vaikkapa tämän akuutin Covid-19-viruksen aiheuttaman uhkan ja sairauden torjumisen ja parantamisen edellytykset ovat suurella osalla maata kovin heikot. Jälleenrakennus ei vielä sodan jatkuessa ole päässyt edes kunnolla käynnistymään.

Idlibin maakunnan kapinallispesäke on edelleenkin pahimpia esteitä kansakunnan toipumisen tiellä. Vaikka esimerkiksi ns. Astana-prosessin puitteissa on tehty sopimuksia Idlibiä koskien, on osoittautunut, että sopijaosapuolilla (Venäjä, Iran, Turkki) on ollut varsin erilaisia tapoja vastata käytännössä alueen rauhoittamishaasteeseen.

Suurin kanto kaskessa näyttää olevan Turkki. Turkilla on koko yhdeksänvuotisen Syyrian sodan ollut ”oma lusikka sopassa”. Kurdit ovat Turkille yksi sokea piste. Kurdien ja kaikkien muiden sekä etnisten ja uskonnollisten ryhmien muodostama Rojava, Pohjois-Syyrian ”itsehallintoalue”, on ollut Turkin silmissä punainen vaate. Turkki miehitti jo muutama vuosi sitten Koillis-Syyrian Afrinin alueen. Idlibissä Turkilla on ollut sen tukemia ja aseistamia kapinallisia, eikä se näytä olevan valmis luopumaan näistä panoksistaan Syyriassa. Lisäksi se on lähettänyt tukemiaan kapinallisia monimutkaistamaan Libyan sota. Syyriankin sota jatkuu ja saa entistä sekavampia muotoja.

USA:n imperialismi tarrautuu edelleenkin myös Syyriaan. Sen strategit näkevät Syyrian maaperän arvokkaana astinlautana Ira-

nin islamilaista tasavaltaa vastaan kehiteltävissä sotasuunnitelmissa. Mielestäni hyvinkin vaalaisevaa on myös, että vaikka Yhdysvaltain presidentti Donald Trump vaalikampanjassaan kohta neljä vuotta sitten vannoi vetävänsä amerikkalaiset joukot pois ”näistä turhista ja tuhoisista sodista”, niin nyt hän kertoo pitävänsä joukot Syyriassa paitsi Irakin ja Syyrian raja-alueella ja lisäksi Syyrian tärkeimmillä öljyntuotantoalueilla ”suojellakseen” näitä öljyvaroja.

Kenen öljyä Trump täällä suojelee? Sen hän tietoisesti unohtaa, että nehan ovat Syyrian kansallisuusomaisuutta ja myöskin maan jälleenrakennuksessa tarvittavia arvokkaita luonnonrikkauksia, eivätkä imperialististen sotien kustannusten kattamiseksi käytettävää omaisuutta. Trumpilta tämä on kummarrus USA:n sotilaallis-taloudelliselle yhteenliittymälle, jonka pihdeissä myös Valkoinen talo näyttää edelleenkin olevan.

Donald Trump ei tunnu huomaavan myöskään sitä, että amerikkalaisten jatkuva läsnäolo Lähi-idässä saa aikaan yhä kärkevämpää kritiikkiä ja toimintaa USA:ta vastaan. Kuvaava esimerkki on Irak. 2003 alkanut ja edelleenkin jatkuva miehitys on nostanut toistuvia vastarinnan aaltoja. Viime vuosina oli esim. protestiliike vuonna 2018 Basran alueella Persianlahden pohjukassa lähellä Iranin rajaa. Sitä ennen vuonna 2017 pitkään jatkunut protestiliike Irakin kurdistanin alueella. Vuodesta 2016 alkaen lähes jatkuvasti erilaisia protesteja, ohjushyökkäyksiä yms. Bagdadin ns. vihreälle vyöhykkeelle, eli muurein eristetylle ”turvallisuusvyöhykkeelle”, jossa mm. USA:n mahtava lä-

hetystökompleksi sijaitsee, viimeisimmät hyökkäykset muutama päivä sitten huhtikuussa 2020. Bagdadin protestit levisivät vuonna 2015 Tahrir-aukiolle, joka on sikäli symbolinen paikka, että siellä amerikkalaismiehityksen alkupäivinä kaadettiin näyttävästi **Saddam Husseinin** patsas. Jo 2013 oli laajaa protestiliikettä Irakin Anbarin maakunnassa.

Aivan oma lukunsa on se protestien aalto, joka sai alkunsa kun Iranin islamilaisen tasavallan näkyvä ja tärkeä kenraali **Qassem Soleimani** murhattiin amerikkalaisten iskussa Bagdadissa, Irakin maaperällä, tammikuun alussa kuluva vuotta 2020. Tämän jälkeen protestit levisivät sekä Irakin parlamenttiin, että maan poliittisen johdon puheisiin. Sävy koveni kehoituksiksi vetää amerikkalaisjoukot mahdollisimman nopeasti Irakista. Myös Iranin korkein johto on yhtynyt vaatimuksiin vetää amerikkalaisjoukot Lähi-idän maaperältä.

Lähi-idän tutkijan on helppo yhtyä näihin vaatimuksiin. Se sotien ja kärsimysten määrä minkä amerikkalaisjoukot ovat toisen maailmansodan jälkeisinä kohta 75-vuotena aiheuttaneet on sanoin kuvaamaton. Lähi-itä tänään on amerikkalaisen imperialismin raatelema alue. Alueen kohtalo olisi jo korkea aika jättää sen omille kansoille.

21.4.2020

Pertti Multanen

*Lähi-itään erikoistunut kansainvälisten
suhteiden dosentti*

*Tampereen yliopisto / Johtamisen ja
talouden tiedekunta / Poliittikan tutkimus*

Israelin politiikan pohjavirtoja

Israelin ja Palestiinan kamppailun yhteydessä ihmetellään usein, miten ihmiset, joiden historiaan kuuluu niin paljon vainoa ja kärsimystä, voivat kohdella toista kansaa niin julmasti. Amerikkalainen poliittisen historian professori **Ian S. Lustick**, joka on seurannut Israelin politiikkaa kymmeniä vuosia, käsittelee kirjassaan syitä, jotka hänen mukaansa ovat johtaneet kahden valtion mallin romuttumiseen. Kirjan teesit vastaavat tavallaan myös alun kysymykseen.

Sionistijohtajille oli alun perin selvää, että Palestiinan arabit eivät tule milloinkaan hyväksymään juutalaisten maahanmuuttoa ja alueitensa kolonisoimista. Niin sanotun revisionistisen sionismin isä Jabotinski kehitti Rautamuuri-strategian, jonka mukaan arabit on murskattava sotilaallisesti niin perinpohjaisesti ja niin usein, että he, kuten ketkä tahansa normaalit ihmiset tällaisessa tilanteessa, luopuvat vastarinnasta ja antavat tilaa sovinnollisille johtajille, joiden kanssa voidaan alkaa neuvotella konfliktin lopettamisesta molemminpuolisten oikeuksien pohjalta.

Lustickin mukaan sionistit ovat onnistuneet Rautamuurin rakentamisessa, vastarinnan nujertamisessa ja pitkälle vastustajan muuttamisessa sovinnollisemmaksi. Jabotinski ei kuitenkaan osannut ennakoida, että tällaisessa tilanteessa sionistien jälkipolvet käyttäytyvätkin kuten ”normaalit” ihmiset. Kompromissihalukkuuden merk-

kien ja sovinnollisten voimien hakemisen sijasta voitokkaat israelilaiset ovat halveksineet kärsimyksiä ja kuolemaa aiheuttanutta vihollista ja asettaneet sille yhä äärimmäisempiä vaatimuksia sionististen tavoitteiden saavuttamiseksi.

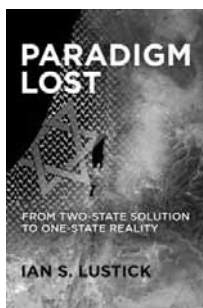
Palestiinalaisten itsehallinnon toteutumattomuus ei ole kokonaan vain yhden osapuolen syytä, mutta sotilaallisesti ja poliittisesti ylivoimaisen Israelin hallitukset ovat toteuttaneet järjestelmällisesti palestiinalaisvaltion syntymisen estävää politiikkaa. Israelin puolella maan ja alueen pitkän tähtäimen etuja vastaavan politiikan toteutumiselle on ollut kolme estettä.

Ensimmäisen esteen muodostavat historialliset seuraukset Israelin kyvyttömyydestä vastata arabien vaatimuksiin ja tarttua tarjoutuneisiin kompromissien mahdollisuuksiin. Lustick esittää pitkän listan menetetyistä tai alas ammutuista mahdollisuuksista saada aikaan ratkaisu ”maata rauhaa vastaan” -periaatteella. 1967 sodan jälkeen Israelin sotilas-, tiedustelu- ja poliittikkaviranomaiset ovat tehneet esityksiä arabimaiden, palestiinalaisten tai Yhdysvaltojen taholta tullessiin neuvottelualoitteisiin vastaamiseksi, mutta poliittinen johto on aina hylännyt ne. Miehityksen alusta lähtien Israel teki vaikeaksi tai mahdottomaksi maltillisten kompromissihaluisten voimien organisoitumisen arabiyhteisöissä. Miehityksen tarjoama mahdollisuus alueiden liittämiseen ja pales-

tiinalaisten poliittisen mobilisaation kukistamiseen sai israelilaiset ajattelemaan, että he voisivat pitää vallatun maan kokonaan tai suurimmaksi osaksi pysyvästi ja laajentaa “juutalainen suvereniteetti” yli “koko Israelin maan”. Tuloksena on ollut siirtokuntien massiivinen leviäminen ja brutaali miehityshalinto seurauksineen.

Toisena esteenä on ollut tapa, jolla Holokaustia ja sen “opetuksia” on konstruoitu ja varjeltu Israelin poliittisen kulttuurin muodostumisessa.¹ Viime vuosisadan alkupuolen sionistijohtajat korostivat, että selviytyäkseen juutalaiset tarvitsevat oman valtion, mutta monet juutalaiset vastustivat ajatusta. Holokausti vakuutti vastustajatkin valtion tarpeellisuudesta. Israelin valtion alkuvuosina Holokausti ei kuitenkaan ollut huomattavasti esillä julkisessa elämässä. Keskitysleireille joutuneisiin voitiin jopa suhtautua pilkallisesti heidän “heikkoutensa” ja “sionismin totuuksien” hylkäämisen tähden. Tällainen Holokaustin kehystäminen herätti nuorissa israelilaisissa inhoa diasporassa elämistä ja siinä eläviä juutalaisiakin kohtaan. Vasta 1980-luvulla juutalaisuuden hallitsevaksi ainesosaksi Israelissa ja muualla on tullut samaistuminen Holokaustin uhreihin. Erityisesti 1967 ja 1973 sotien yhteydessä poliittisessa kielenkäytössä juutalaiset nähtiin ikuisesti eristettyinä ja luontaisesti antisemitistisen muun maailman taholta tulevalle teurastukselle alttiina. Arabien terrori ja poliittinen ja sotilaallinen mobilisaatio esitettiin natsien kansanmurhan toisintona. Pääministeri

1 Lustick korostaa, että hänen analyysissään ei ole millään tavalla kyse Holokaustin kieltämisestä.

Ian S. Lustick: Paradigm Lost, From Two-State Solution to One-State Reality. University of Pennsylvania Press, Philadelphia, 2019

Begin 1969: “PLO:n peruskirja oli Mein Kampf no. 2, ja murhaajien järjestö [PLO] ja sen johtaja ovat SS:n ja Adolf Hitlerin nykypäivän vastineet”. Yhä uudet ja uudet poliittikkosukupolvet ovat käyttäneet tätä sanastoa poliittisessa analyysissä, jonka mukaan vain laajentuva ja militantti Israel voi olla valmistautunut taisteluun väistämättä Holokaustin uhkaa vastaan. Koko yhteiskunnasta on tullut Holokaustin kyllästämä. Sellaisten valintojen, kuten tuki valkoiselle Etelä-Afrikalle, kohtuuttoman voiman käyttö, kollektiiviset rangaistukset ja arabien diskriminointi, oikeuttamisen tai hylkäämisen taustana on Holokaustin “opetuksista” lähtevien pelkojen, epäluulojen ja vihan leimaama pessimistinen maailmankuva.

Kolmannen esteen on muodostanut Israelin politiikan radikaali vääristyminen seurauksena Yhdysvaltain politiikan muotoutumisesta etupäässä voimakkaan Israel-painostusryhmän vaatimusten mukaisesti. Yhdysvaltain voimakkain ulkopoliittinen painostusryhmä AIPAC on saavuttanut lähes täydellisen dominanssin Yhdysvaltain kaikessa Israelia koskevassa politiikassa määrätietoisuudellaan, resursseillaan, suhteillaan ja kyvyllään palkita ja tuhota poliitikkoja ja mui-

ta vaikuttajia. Israelin johtajat ovat useimmin nähtyjä vieraita senaatisa ja kongressissa. Jo 1980-luvulla 100 senaattorista 99 kävi AIPACin järjestämällä vierailulla Israelissa, AIPACin järjestämällä luksusmatkalla pääosa kongressiedustajista on käynyt Israelissa, ja niin edelleen. Vuodesta 1976 lähtien Israel on ollut suurin yksittäinen avun saaja ja saa säännöllisesti yli puolet Yhdysvaltain koko maailmaan jakamasta sotilasavusta. Yhdysvallat torjuu säännönmukaisesti Israelin vastaiset päätökset kansainvälisissä organisaatioissa. Jatkuva ylenpalttinen tuki on vapauttanut Israelin poliitikot tarpeesta epäroidä ja asettaa rajoituksia siirtokuntaja laajentumispoliitikassa ja ottaa huomioon kansainvälistä kritiikkiä ja poliittista hintaa. Yhdysvaltain taattu tuki oikeistolaiselle, ultranationalistiselle ja laajentumishakuiselle politiikalle on vienyt pohjan rauhanvoimien argumenteilta Israelin kansainvälisen aseman karsimisesta ja “Israelin pelastamisesta itseltään”, ja on tullut antaneeksi niille kuoliniskun. Israelilaiset ovat oppineet luottamaan Yhdysvaltain tukeen Israelille, tekipä se millaista politiikkaa tahansa. Itsensä oikeistolaisiksi määrittelevien israelilaisien määrä on neljä kertaa suurempi kuin vasemmistolaisten, joita on vain 15 prosenttia.

Edellä kuvatut esteet ovat olleet tuhoisia Israelin politiikan maltillisuuden ja samalla kahden valtion ratkaisun mahdollisuuksien kannalta. Toisaalta “yhden valtion” mallistakaan ei voida vielä puhua ratkaisuna, vaan vasta liikkeessä olevana todellisuutena.

Seppo Rinne

Mjaddarah

Maukas linsirisotto Mjaddarah on kevyt, terveellinen linssiruo-ka, joka on Palestiinassa suosittua. Roomalaiskatolilaiset palestiinalai- set pitävät joka viikko kirkon mää- räämän paastopäivän. Muslimi- en sopii Ramadanin aikana syödä vain auringon laskettua. Katolilai- set sen sijaan saavat syödä paasto- päivän aikana mihin kellonaikaan vaan, mutta vain keveitä ruokia, joissa ei ole lihaa. Mjaddarah on Palestiinan katolilaisille erinomainen paastopäivän ruoka.

Ainekset:

1 kuppi (noin 1,5 dl) vihreitä lins- sejä
2 kuppia riisiä
3 isoa sipulia
3 kuppia vettä
1 teelusikallinen jauhettua juusto- kuminaa (kammoun arabiaksi)
1/4 kupillista öljyä
suolaa ja pippuria maun mukaan.

– Keitä huuhdellut linssit + suo- la ja pippuri keskilämmöllä noin 7 minuuttia tai kun linssit ovat puo- likypsä

– Lisää huuhdeltu riisi ja juusto- kumina. Keitä kunnes vesi haihtuu ja riisi kypsyy

– Leikkaa sipulit ohuiksi suika- leiksi ja paista öljyssä keskilämmöl-

lä noin 15 minuuttia kunnes paah- tuvat ruskeaksi.

– Koristele annokset paistetulla sipulilla ja tarjoa tomaatti- tai kurk- kusalaatin tai jugurtin kanssa.

